

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 2/2010 vp

Hallituksen esitys laeiksi julkisista hankinnoista annetun lain, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annetun lain ja markkinaoikeuslain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä lokakuuta 2009 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi julkisista hankinnoista annetun lain, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annetun lain ja markkinaoikeuslain muuttamisesta (HE 190/2009 vp).

Eduskunta-aloite

Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt lakialoitteen laiksi julkisista hankinnoista annetun lain 15 §:n muuttamisesta (LA 93/2009 vp — Markku Pakkanen /kesk), joka on lähetetty valiokuntaan 12 marraskuuta 2009.

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 35/2009 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Elise Pekkala ja vanhempi hallitussihteeri Johanna Lähde, työ- ja elinkeinoministeriö

- markkinaoikeustuomari Eija Siitari-Vanne, oikeusministeriö
- neuvotteleva virkamies Tomi Hytönen, valtiovarainministeriö
- esittelijäneuvos Anne Nenonen, korkein hallinto-oikeus
- ylituomari Kimmo Mikkola, markkinaoikeus
- tutkimuspäällikkö Arttu Juuti, Kilpailuvirasto
- ylitarkastaja Maarit Takala, Valtiontalouden tarkastusvirasto
- materiaalitoimen johtaja Vesa Haapamäki, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri
- talousjohtaja Annikki Niiranen, Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymä
- hankintalakimies Virpi Kangasniemi, Espoon kaupungin hankintapalvelut
- kaupunginlakimies Sami Sarvilinna, Helsingin kaupunki
- hankintajohtaja Marjo Laine, Jyväskylän kaupungin Hankintakeskus
- hankintajohtaja Tiina Ekholm, Vantaan kaupungin hankintakeskus
- kirkkoneuvos Pirjo Pihlaja, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus
- lakiasiaintohtaja Eija Kontuniemi, Hansel Oy
- toimitusjohtaja Raili Hilakari, KL-Kuntahankinnat Oy
- lakimies Jaana Meklin, Akava ry
- asiantuntija Jukka Lehtonen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

- varatuomari Juha Terho, Rakennusteollisuus RT ry (edustaen myös Infra ry:tä)
- lakimies Terhi Kauti, Suomen Asianajajaliitto
- johtava lakimies Antero Oksanen, Suomen Kuntaliitto
- johtaja Antti Neimala, Suomen Yrittäjät
- puheenjohtaja Aino Sainio, Terveystieteiden tutkimuskeskuksen palvelujärjestö TEPA ry
- professori Kai Kalima.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- sosiaali- ja terveysministeriö
- Kansaneläkelaitos
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- Keskukskauppa-kamari.

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITE

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisista hankinnoista annettua lakia ja vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annettua lakia. Esityksen tarkoituksena on muuttaa julkisten hankintojen oikeussuojajärjestelmää panemalla täytäntöön neuvoston direktiivien 89/665/ETY ja 92/13/ETY muuttamisesta julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen tehokkuuden parantamiseksi annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/66/EY sekä tehostamalla muutoin oikeussuojajärjestelmää. Esityksessä ehdotetaan myös kansallisten kynnysarvojen kaksinkertaistamista eduskunnan hankintalakiselonteosta antaman kannanoton mukaisesti muutoin, mutta rakennusurakoiden ja käyttöoikeusurakoiden kynnysarvoa ehdotetaan nostettavaksi vähemmän, 100 000 eurosta 150 000 euroon. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi markkinaoikeuslakia siten, että yhden tuomarin kokoonpanon käyttöedellytyksiä selkiinnytään, markkinaoikeuden vahvennetun istunnon kokoonpanoa lisätään ja markkinaoikeudessa otetaan käyttöön täysistunto myös lainkäyttöasioita varten.

Mainitusta direktiivistä johtuvat keskeisimmät uudistukset koskisivat seuraamusjärjestelmää. Nykyisten markkinaoikeuden määäämien seuraamusten lisäksi säädettäisiin hankintasopimuksen tehottomuusseuraamuksesta, seuraamusmaksusta ja sopimuskauden lyhentämisestä. Tehottomuusseuraamus voitaisiin määrätä kos-

kemaan vain vielä täyttämättä olevia sopimusvelvoitteita. Uudet seuraamukset koskisivat EU-kynnysarvon ylittäviä hankintoja. Aikaisemmin käytössä olleista seuraamuksista hyvitysmaksun enimmäismäärää täsmennetään, minkä lisäksi seuraamusten yhteisvaikutuksen huomioon ottamisesta säädettäisiin erikseen.

Oikeussuojakeinojen käytön selkiinnyttämiseksi markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvissa hankinta-asioissa kiellettäisiin muutoksenhaku kunnallis- tai hallintovalituksena. Oikaisuvaatimusmenettelyn sijaan hankintayksiköiden päätöksiin voitaisiin kohdistaa kevyempi hankintamenettelyssä tapahtuneen virheen korjaamistapa eli hankinta-oikaisu. Hankinta-oikaisu olisi kaikkien hankintayksiköiden käytössä oleva korjauskeino, jota hankintayksikkö voisi käyttää myös omasta aloitteestaan. Hankinta-oikaisua voitaisiin käyttää myös markkinaoikeuden toimivallan ulkopuolelle jäävissä niin sanotuissa pienhankinnoissa. Erityisaloilla hankinta-oikaisua sovellettaisiin tältä osin viranomais-hankintayksiköihin ja niihin rinnastuviin hankintayksiköihin.

Hankintamenettelyjen nopeuttamiseksi hankintapäätökset voitaisiin antaa tiedoksi sähköisesti.

Julkista hankintaa koskeva asia tulisi vireille markkinaoikeudessa valituksella hakemuksen sijasta. Valitus voitaisiin tehdä sekä hankintayksikön päätöksestä että muusta toimenpiteestä, jolla on vastaavaa oikeudellista vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan. Hankinta-asiaan muutosta hakevan tulisi ilmoittaa muutoksen-

hausta hankintayksikölle. Jatkomuutoksenhaku hankinta-asioissa ehdotetaan rajoitettavaksi siten, että markkinaoikeuden tekemästä erillisestä täytäntöönpanoratkaisusta ei enää saisi haakea valittamalla muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Täytäntöönpanoasiassa markkinaoikeus ratkaisisi itse täytäntöönpanoratkaisun muutostarpeen. Lisäksi puitejärjestelyyn perustuvissa hankinnoissa otettaisiin käyttöön käsitteilylupa markkinaoikeudessa ja valituslupa korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Markkinaoikeuden toimivaltaa täsmennettäisiin oikeudenkäyntikulujen korvausvastuun, uhkasakon ja seuraamusten kohdentamisessa sellaisissa tilanteissa, joissa useat hankintayksiköt

toimivat yhdessä tai jokin hankintayksikkö toimii toisten hankintayksikköjen puolesta. Täsmäntäminen koskee lisäksi tilanteita, joissa kilpailuttamisvelvoite perustuu julkiseen rahoitukseen ja hankintayksikkönä toimiva ei ole oikeushenkilö eikä viranomainen.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 20 päivänä joulukuuta 2009.

Lakialoite

Aloitteessa ehdotetaan, että tavara- ja palveluhankintojen kansallinen kynnysarvo nostetaan nykyisestä 15 000 eurosta 30 000 euroon.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Talousvaliokunta esittää, että lakiehdotukset hyväksytään yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin kuvatuin, ehdotuksia täsmäntävin muutoksin ja että lisäksi hyväksytään uusi lakiehdotus joukkoliikennelain muuttamisesta. Joukkoliikennelain hankintamenettelyä koskevissa säännöksissä olevat säännösviitaukset muutetaan vastaamaan hankintalain uusia säännöksiä.

Lähtökohdat

Hallituksen esityksen keskeiset ehdotukset kohdistuvat julkisten hankintojen muutoksenhakujärjestelmän kehittämiseen. Samalla saatetaan kansallisesti voimaan Euroopan unionin julkisia hankintoja koskeva oikeussuojadirektiivi (2007/66/EY). Esityksessä ehdotetaan myös, että kansallisia kynnysarvoja nostetaan. Esitys noudattaa tältä osin päälinjoissaan eduskunnan hankintaselonteon käsittelyn yhteydessä hyväksymää kannanottoa, jossa edellytettiin, että kynnysarvot kaksinkertaistetaan. Poikkeuksen muodostaa esitys rakennus- ja käyttöoikeusurakoiden kynnysarvosta. Sitä esitetään korotettavaksi 50 prosentilla nykytasosta.

Talousvaliokunta pitää tehtyjä esityksiä päälinjoissaan perusteltuina.

Oikeussuoja

Oikeussuojajärjestelmään liittyvien seuraamusten muutosesitykset perustuvat pääosin oikeussuojadirektiivin täytäntöönpanoon. Lisäksi seuraamusjärjestelmään esitetään tehtäväksi muutoksia muun muassa perustuslakivaliokunnan hallinnollisia sanktioita koskevien linjausten noudattamiseksi. Uudet oikeussuojamenetelmät (tehottomuusseuraamus 96 § sekä seuraamusmaksu ja sopimuskauden lyhentäminen 98 §) esitetään nyt otettaviksi käyttöön EU-kynnysarvot ylittävien hankintojen osalta. Valiokunta katsoo, että seuraamusten soveltamisesta saatavien kokemusten perusteella tulee arvioida tarvetta ulottaa uudet oikeussuojamenetelmät koskemaan myös kansalliset kynnysarvot ylittäviä hankintoja.

Talousvaliokunta on viimeksi hankintaselontekoa (VNS 7/2008 vp, TaVM 5/2009 vp) käsitellessään kiinnittänyt vakavaa huomiota tarpeeseen lyhentää markkinaoikeuden käsittelyaikoja. Tähän liittyen eduskunta on hyväksynyt kannanoton (EK 5/2009 vp), jossa edellytetään, että markkinaoikeuden resurssit turvataan siten, että valitukset voidaan käsitellä pääsääntöisesti enintään kuudessa kuukaudessa. Saadun selvityksen mukaan markkinaoikeuden osalta käsittelyajat

ovat saatujen lisäresurssien myötä lyhentyneet merkittävästi. Kun hakemuksen keskimääräinen käsittelyaika oli vuosina 2006 ja 2007 noin 14 kuukautta, oli se vuonna 2009 lyhentynyt keskimäärin noin 9 kuukauteen. Aiempien vuosien jutturuuhka on saatu purettua ja arviona on esitetty, että keskimääräisessä käsittelyajassa saatetaan kuluvana vuonna päästä eduskunnan edellyttämään 6 kuukauden tavoitteeseen. Tavoitteen saavuttaminen ei ole helppoa, sillä hankinta-asiahakemusten määrä on kasvanut vuosittain. Kun kasvua vuodesta 2007 vuoteen 2008 oli 17 prosenttia, muodostui se vuonna 2009 noin 24 prosentiksi. Kasvuun ovat vaikuttaneet useat tekijät, kuten kesäkuussa 2007 voimaantulleet uuden hankintalain säännökset ja toisaalta vallitseva kiristynyt taloudellinen tilanne. Kynnysarvojen korottamisen ja käyttöön otettavan hankintaoikaisumenettelyn arvioidaan jossain määrin vähentävän tulevia valituksia.

Vaikka jutturuuhka on helpottanut markkinaoikeudessa, on asioiden käsittely ruuhkautunut korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Vuonna 2009 korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli vireillä 151 hankinta-asiaa. Määrä on noin kaksinkertainen vuoteen 2008 verrattuna. Kuvaavaa on, ettei ylin valituselin ole vielä ratkaisut ensimmäistäkään uuteen hankintalakiin liittyvää valitusta. Nykytilanne on monella tapaa ongelmallinen. Osa nykyisistä jatkovalituksista olisi tarpeettomia, mikäli korkeimman hallinto-oikeuden linjaukset olisivat tiedossa. Pitkä kokonaiskäsittelyaika on johtanut myös siihen, että markkinaoikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa saattaa olla samasta hankintamenettelystä muutoksenhaun alaisina eri käsittelyvaiheessa tehtyjä hankintayksikön päätöksiä. Vastaavat muutoksenhakuun liittyvät ongelmat tuodaan esille myös julkisten hankintojen oikeus-suojajärjestelmän kehittämistä selvittäneen JUHO-työryhmän loppumietinnössä (OM, Mietintöjä ja lausuntoja 6/2010). Työryhmä on mm. selvittänyt mahdollisuuksia rajoittaa jatkomuutoksenhakua markkinaoikeudesta korkeimpaan hallinto-oikeuteen ja todennut, että asia edellyttää vielä jatkoselvittämistä. Työryhmä on esittänyt, että asiaan palataan myöhemmin hallinto-

lainkäytön kehittämistä selvittävän hallintolainkäyttötoimikunnan linjausten pohjalta. Talousvaliokunta katsoo, ettei nykytilanne ole omiaan turvaamaan taloudellisten toimijoiden oikeus-suojaa eikä se myöskään edistä julkisten hankintojen keskeisintä tavoitetta eli julkisten varojen tehokasta käyttöä hankintayksiköiden velvoitteet ja näiden asiakkaiden tarpeet tyydyttäen. Valiokunta korostaa, että valitusten pitkä kokonaiskäsittelyaika saattaa kohtuuttomasti lykätä hankkeiden aloittamista ja heikentää näin merkittävästi mahdollisuuksia edistää työllisyyttä julkisten hankintojen avulla. Talousvaliokunta kiinnittääkin tilanteeseen vakavaa huomiota ja edellyttää pikaisia toimia ruuhkan purkamiseksi ja oikeusprosessin nopeuttamiseksi.

Valitusprosessin pitkittymisestä aiheutuvia mahdollisia toiminnallisia ongelmia lieventää osaltaan mahdollisuus hankinnan väliaikaiseen järjestämiseen (93 §). Tavoitteena on turvata hankintayksikön toimintaedellytykset muutoksenhaun aikana. Hankinnan väliaikainen järjestäminen on mahdollista aina, jos hankintaa ei voida sen luonteen vuoksi lykätä muutoksenhaun ajaksi. Hankinnan ei tarvitse koskea yhteiskunnallisesti merkittävää toimintaa, vaan riittävää on, että hankinnalle on välitön tarve. Tällainen tarve saattaa syntyä esimerkiksi tilanteessa, jossa hankintayksiköllä on lakisääteinen velvollisuus palvelun järjestämiseen tai hankinnassa on kyse sellaisesta tavara- tai palveluhyödykkeestä, jota hankintayksikkö tarvitsee tehtäviensä hoitamisessa. Hankintayksikön oman toiminnan lisäksi voidaan vastaavin edellytyksin ottaa huomioon myös hankintayksikön asiakkaiden tarpeet. Kiireellisissä hankinnoissa saattavat täytyä myös suoraan hankinnan edellytykset.

Asiantuntijakuulemisessa on nostettu esille myös tarve harkita erityistä sääntelyä yhteiskunnallisesti merkittäviä hankintoja koskevien valitusten kiireellisestä käsittelystä markkinaoikeudessa. Valiokunta katsoo, että mahdollisen kiireellisyysääntelyn tarvetta on aiheellista selvittää osana markkinaoikeutta koskevan sääntelyn jatkokehittämistä. Tähän tarjoaa mahdollisuuden esimerkiksi parhaillaan vireillä oleva säädöshanke, jonka tavoitteena on keskittää aineet-

tomia oikeuksia koskevien asioiden (IPR-asiat) tuomioistuinkäsittely markkinaoikeuteen.

Pienhankinnat ja hankintaoikaisu

Kynnysarvojen noustessa kasvaa hankintalain ulkopuolelle jäävien pienhankintojen määrä. Niitä koskevat hankinnat toteutetaan hankintayksikön omien ohjeiden mukaisesti.

Lakiehdotuksen lähtökohtana on, että kynnysarvojen alle jäävissä pienhankinnoissa oikeussuojakeinot vastaavat voimassa olevaa lakia lukuun ottamatta hankintaoikaisun käyttömahdollisuutta, joka tulisi koskemaan myös pienhankintoja (83 §). Hankintaoikaisua voidaan käyttää pienhankinnoissa silloin, kun hankintayksikön ohjeistuksen mukaisesti hankinnasta on järjestettävä kevennetty kilpailu ja tehtävä muodollinen hankintapäätös. Hankintaoikaisun käyttömahdollisuus ei kavenna hankintayksiköiden harkintavaltaa hankintamenettelyjen osalta.

Talousvaliokunta toteaa, että hankintaoikaisun tavoitteena on mahdollistaa selkeiden hankintamenettelyssä tapahtuneiden virheiden nopea ja joustava korjaaminen. Menettelyn mahdollisimman laaja käyttömahdollisuus on kaikkien hankintamenettelyyn osallistuvien etu. Hankintaoikaisumenettely onkin saanut laajaa kannatusta jo hallituksen esityksen valmisteluvaiheessa.

Pienhankintojen osalta hankintaoikaisusta ei voi tehdä valitusta markkinaoikeuteen, vaan käytössä ovat yleishallinto-oikeudelliset oikeussuojakeinot eli käytännössä kunnallisvalitus ja kirkollisvalitus. Niitä käytetään tekemällä ensi vaiheessa oikaisuvalitus kunnalliselle tai seurakunnalliselle toimielimelle, minkä jälkeen oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen voidaan hakea muutosta kunnallisvalituksella tai kirkollisvalituksella alueellisesti toimivaltaiselta hallinto-oikeudelta kuntalaissa ja kirkkolaisissa säädetyillä valitusperusteilla.

Pienhankintojen osalta hankintayksiköllä on mahdollisuus ratkaista asia kahden erilaisen oikaisumenettelyn perusteella. Käytännössä menettelyjen yhtäaikaisuuden ja toisaalta eriperus-

teisuuden ei arvioida aiheuttavan ongelmia. Menettelyt ovat yhdistettävissä tulkinnallisesti siten, että hankintayksikkö voi tehdä tarvittavat muutokset ja korjaukset käyttöalaltaan laajemman hankintaoikaisun mukaisesti.

Yksittäisenä kysymyksenä on tuotu esille kuntalain 51 §:n mukaisen otto-oikeuden ja hankintaoikaisun välinen suhde. Valiokunta toteaa, että kuntalain mukaista otto-oikeutta käytettäessä on otto-oikeuden käyttäjän samalla kertaa käsiteltävä ja ratkaistava myös kuntalain nojalla tehty oikaisuvaatimukset. Lakiehdotuksessa ei säädetä, mikä taho päättää hankintaoikaisun tekemisestä. Estettä ei näin ollen ole sille, että otto-oikeuden käyttäjä ratkaisee myös tehty oikaisuvaatimukset riippumatta siitä, perustuvatko ne kuntalakiin vai hankintalakiin.

Edellä mainittuihin, osin päällekkäisiin oikeussuojakeinoihin liittyen asiantuntijakuulemisessa on esitetty, että kunnallisvalituksen käyttöoikeus poistettaisiin myös pienhankintojen osalta tai että yleishallinto-oikeudellinen oikeussuojakeino muutettaisiin hallintolainkäyttölakiin (586/1996) perustuvaksi hallintovalitukseksi. Valiokunta toteaa, että näiden valitusmuotojen välillä on merkittäviä eroja. Hallintovalitus on vain asianosaisten käytettävissä, kun taas kunnallisvalitus (samoin kuin kirkollisvalitus) on myös kuntalaisen (seurakuntalaisen) käytettävissä. Valitusmuotojen välillä on eroja myös sen osalta, mitä voidaan käyttää valitusperusteena.

Ottaen huomioon, että nyt tehtävien muutosten myötä muutoksenhaku kunnallis- tai hallintovalituksena poistuu kaikkien markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvien hankinta-asioiden osalta, merkitsisi kunnallisvalituksen poistaminen luopumista kunnallisvalituksesta kunnalliseen itsehallintoon kuuluvana oikeussuojakeinona lukumääräisesti yhä suuremmassa asiaryhmässä. Valiokunta katsoo, että kysymys on periaatteellinen ja edellyttää jatkoselvittämistä. Tässä yhteydessä on aiheellista selvittää pienhankintojen oikeussuojakeinot sekä kunnallisen että valtion viranomaisen päätöksestä valitettaessa. Valiokunta painottaa, että hankintaoikaisun tavoitteena on helpottaa ja nopeuttaa hankintapro-

sessia, ei vaikeuttaa sitä. Pienhankintojen oikeussuojakeinojen käytössä mahdollisesti esiintyviin ongelmiin onkin puututtava tarvittaessa ripeästi myös lainsäädännön muutosesityksin (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Puitejärjestelyt

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 35/2009 vp) kiinnittänyt huomiota puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan liittyviin muutoksenhakumenettelyihin ja katsonut, että lakiehdotuksessa ehdotettu rajoitettu muutoksenhakuoikeus, eli käsittelylupamenettely markkinaoikeuteen valitettaessa ja valituslupamenettely korkeimman hallinto-oikeuteen valitettaessa, eivät ole ristiriidassa perustuslain 21 §:n kanssa.

Talousvaliokunta katsoo, että puitejärjestelyjen osalta valittu menettely on kompromissi, joka toisaalta takaa puitejärjestelyyn osallistuville riittävän oikeussuojan ja toisaalta menettelyn joustavuuden.

Puitejärjestelyn perustamisen jälkeen mahdolliset oikeussuojavaateet koskevat lähinnä puitejärjestelyn piiriin kuuluvaa toimittajajoukkoa. Kyse ei ole tässäkin vaiheessa pelkästä täytöntöönpanosta, eikä oikeussuojan tarvetta voida näin ollen sulkea pois. Puitejärjestelyihin liittyvän sääntelyn toimivuutta on tarpeen seurata. Parhaillaan on valmisteilla lakiehdotus hankintadirektiiveissä säännellyn sähköisen huutokaupan ja dynaamisen hankintajärjestelmän käyttöönottoamisesta. Ehdotus tultaneen antamaan eduskunnalle vielä keväällä 2010. Puitejärjestelyjen mahdollisia kehittämistarpeita on aiheellista arvioida, kun on saatu taustatietoa siitä, miten uuden sääntelyn myötä kehittyvät sähköiset menettelyt vaikuttavat hankintatoimeen.

Oikeussuojadirektiivi antaa mahdollisuuden soveltaa puitejärjestelyissä 10/15 päivän odotusaikaa. Lakiehdotuksessa on päädytty yhdenmukaisuuden vuoksi tavanomaiseen 21 päivään. Talousvaliokunta katsoo, että sääntelyn jatkokehittämisen yhteydessä on aiheellista selvittää, onko kansallinen jousto tältä osin tarkoituksenmukaista käyttää hyväksi ja lyhentää odotusaikaa direktiivin mahdollistamalla tavalla.

Kynnysarvot

Kansallisia kynnysarvoja esitetään nostettaviksi siten, että tavara- ja palveluhankintojen sekä käyttöoikeussopimusten kynnysarvo nousee 15 000 eurosta 30 000 euroon, sosiaali- ja terveyspalveluhankintojen sekä eräiden koulutuspalveluhankintojen kynnysarvo 50 000 eurosta 100 000 euroon ja rakennus- ja käyttöoikeusurakoiden kynnysarvo 100 000 eurosta 150 000 euroon. Rakennussektorin toimijat ovat voimakkaasti vastustaneet kynnysarvojen nostamista. He katsovat, että nykyiset kansalliset kynnysarvot ovat lisänneet rakennusalalla merkittävästi hankintojen avoimuutta ja tätä kautta pienten ja keski suurten yritysten osallistumismahdollisuuksia julkisen sektorin kilpailutuksiin. Sekä hankkijoiden että tarjoajien näkemysten yhteensovittamiseksi esityksessä on tämän vuoksi päädytty rakennus- ja käyttöoikeusurakoiden osalta muita sektoreita maltillisempaan kynnysarvon korotukseen. Valiokunta pitää kynnysarvoja koskevaa esitystä perusteltuna.

Kynnysarvojen noston voidaan arvioida vähentävän hankintamenettelystä syntyviä hallinnollisia kustannuksia ja hallinnollista taakkaa sekä hankintayksiköiden että tarjoajien näkökulmasta. Se vaikuttaa myönteisesti julkistalouden kustannustehokkuuteen. Kynnysarvojen nosto antaa lisää joustoa pienhankintamenettelyyn. Valiokunta kuitenkin painottaa hankintayksiköiden oman ohjeistuksen merkitystä. Sisäisen ohjeistuksen avulla tulee turvata se, että pienhankinnat tehdään mahdollisimman kustannustehokkaasti, avoimesti ja toimittajia tasapuolisesti kohtelemalla. Tähän liittyen on tarvetta lisätä pienhankinnoista ilmoittamista HILMA-ilmoitusjärjestelmää käyttäen. Näin on jo jossain määrin tehtykin, sillä kaikista HILMAssa julkaistuista ilmoituksista noin 10 prosenttia koskee pienhankintoja.

Sähköinen menettely

Esityksen mukaisesti (75 §) hankintapäätös voidaan antaa jatkossa tiedoksi sähköisesti. Talousvaliokunta katsoo, että sähköisen asioinnin lisääminen on omiaan joustavoittamaan ja nopeut-

tamaan hankintamenettelyä. Sähköisen tiedoksiannon voidaan arvioida muodostuvan pääasiallisesti tiedoksiantotavaksi.

Voimassa olevan sääntelyn tapaan tiedoksianto voidaan edelleen hoitaa myös kirjeellä noudattaen hallintolain säännöksiä. Talousvaliokunta täsmentää, ettei nykyistä menettelyä ole tältä osin tarkoitus muuttaa, vaan hallituksen esityksen perusteluissa (s. 51/I) mainitun hallintolain 59 §:n lisäksi sovellettaviksi voivat tulla myös hallintolain todisteellinen tiedoksianto (60 §) ja sijaistiedoksianto (61 §).

Seuranta

Hankintaselonteon käsittelyn yhteydessä kävi selkeästi ilmi, että hankintalainsäädännön soveltaminen koetaan edelleen monilta osin vaikeaksi. Tehostetun koulutuksen ja ohjeistuksen tarve oli nähtävissä jo nykyistä hankintalakia säädetäessä (TaVM 26/2006 vp), eikä tämä tarve ole poistunut. Tilanteessa, jossa nykysääntelynkään suomia mahdollisuuksia ei osata vielä täysimääräisesti soveltaa ja hyödyntää, lisäävät hankintalakiin nyt tehtävät muutokset entisestään koulutuksen ja selkeän ohjeistuksen tarvetta.

Mahdollisena pidemmälle menevänä kehittämisvaihtoehtona valiokunta on selonteon käsittelyn yhteydessä tuonut esille ajatuksen säätää EU-kynnysarvot alittavista hankinnoista omaa laissaan nykyistä yksinkertaisemmin menettelysäännöin. Hankintaprosessin kehittämistarpeita on sivuttu myös 17.2.2010 julkaistussa kasvutyöryhmän väliraportissa (valtioneuvoston kanslian raporttisarja 1/2010). Siinä tuodaan esille ajatus julkisen sektorin hankintojen keskittämisestä ammattimaisesti toimiviin hankintaorganisaatioihin.

Ennen laajempien johtopäätösten tekemistä on aiheellista kerätä tietoa uuden sääntelyn toimivuudesta. Mikäli näin saadut tiedot osoittavat, ettei tilanne ole kohentunut, on tarpeen harkita voimakkaitakin toimia sääntelyn kehittämiseksi.

Valiokunta edellyttää, että hankintalainsäädännön toimivuudesta ja mahdollisista jatkoke-

hittämistarpeista annetaan talousvaliokunnalle selvitys vuoden 2013 kuluessa.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki julkisista hankinnoista annetun lain muuttamisesta

21 §. Säännöksen 3 momenttia esitetään täydentäväksi viittaussäännösten osalta siten, että EU-kynnysarvon ylittäviin liitteen B palveluhankintoihin sovelletaan myös odotusaikaa, odotusajan noudattamisesta poikkeamista sekä suorahankinnasta ilmoittamista ja hankintasopimuksen tekemistä koskevia säännöksiä.

80—83 ja 86 §. Lainkohdissa on rinnastettu toisiinsa varsinainen hankintamenettelyyn liittyvä päätös ja toisaalta muu toimenpide, jolla on oikeudellisia vaikutuksia ehdokkaiden tai tarjoajien asemaan. Useat asiantuntijat ovat esittäneet toimenpide-termin määritelmän selkeyttämistä siten, ettei se laajenna muutoksenhakuoikeutta kattamaan hankintamenettelyn valmisteluun tai täytäntöönpanoon liittyviä toimia. Valiokunta toteaa, ettei sääntelyn tarkoituksena ole tältä osin laajentaa muutoksenhakuoikeutta, vaan yhtenäistää nykyistä terminologiaa. Voimassa olevassa hankintalaissa käytetään vastavissa tilanteissa muotoiluja "ratkaisu" (73 §:n 1 mom.), "säännösten vastainen menettely" (76 §:n 1 mom.) ja "hankintaa koskeva asia" (78 §:n 1 mom.). Sääntelyn selventämiseksi valiokunta esittää, että "toimenpide" korvataan muotoilulla "muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu".

Hankintaoikaisun tai muutoksenhaun kohteena voi olla joko viranomaisen päätös tai selkeä muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla voi olla vaikutusta ehdokkaiden tai tarjoajien asemaan. Muita hankintamenettelyssä tehtyjä ratkaisuja ovat esimerkiksi ehdokkaiden valinta rajoitettuun menettelyyn, yksittäisen tarjouksen sulkeminen pois tarjouskilpailusta vaiheittain etenevässä neuvottelumenettelyssä tai kilpailulisessa neuvottelumenettelyssä ja tarjouspyynn-

nön vastaisen tarjouksen hylkääminen ennen varsinaisen tarjousvertailun tekemistä.

87 §. Säännös koskee muutoksenhakuaikaa. Sen 3 momentissa säädetään poikkeuksellisen, maksimissaan 6 kuukauden mittaisen muutoksenhakuajan soveltamisesta. Sääntelyn tavoitteena on suojata hankintayksikön ja voittaneen tarjoajan välille syntynyttä oikeustilaa estämällä muutoksenhaku pitkän ajan kuluttua hankintapäätöksen tiedoksiannosta. Edellytyksenä kuitenkin on, että tarjouskilpailuun osallistuneen asianosaisen voidaan katsoa puutteellisesta hankintapäätöksestä tai valitusosoituksesta huolimatta tulleen tietoiseksi hankintayksikön ratkaisusta ja, ainakin osittain, myös oikeussuojatarpeestaan.

Tarkoituksena on, että sääntely vastaa jo vakiintunutta oikeuskäytäntöä (esim. MAO 91/08, 343/09, 406/09 ja 507/09), jonka mukaisesti vähäinen puute hankintapäätöksessä tai valitusosoituksessa ei ole oikeuttanut 14 päivää pidempään muutoksenhakuaikaan. Tämän selventämiseksi säännöksen 3 momenttia esitetään täsmennettäväksi lisäämällä säännökseen hankintapäätöksen ja valitusosoituksen puutteellisuuden olennaisuutta koskeva edellytys. Muutoksenhaun määräajan pidentäminen 14 päivästä 6 kuukauteen on mahdollista vain tilanteissa, joissa hankintapäätöksen tai valitusosoituksen puutteellisuus vaikuttaa muutoksenhakijan mahdollisuuksiin arvioida oikeussuojan tarvettaan.

98 §. Pykälän 4 momenttiin esitetään tehtäväksi terminologinen täsmennys. Hakemusmenettelyn muuttuessa valitusmenettelyksi on lakiehdotuksessa käytetyn "hakija" termin sijasta aiheellista käyttää termiä "muutoksenhakija".

106 §. Säännös liittyy markkinaoikeuden päätöksen täytäntöönpanoon. Pykälää esitetään täsmennettäväksi siten, että tilanteissa, joissa markkinaoikeus on hylännyt hankintapäätöstä koskevan valituksen, hankintapäätös on välittömästi täytäntöön pantavissa, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää.

Siirtymäsäännös. Säännöksen 4 momenttiin on lisätty viittaukset 73 ja 101 §:ään, joita voidaan

soveltaa siirtymäaikana, jos hankintamenettely on aloitettu ennen lain voimaantuloa, mutta hankintayksikön ratkaisu tehdään lain voimaantulon jälkeen. Momentissa käytettyä terminologiaa on täsmennetty vastaavalla tavalla kuin edellä on 80—83 ja 86 §:n osalta todettu.

Tulkintaongelmien välttämiseksi säännökseen esitetään lisättäväksi uusi hyvitysmaksua koskeva 5 momentti. Lakiehdotus muuttaa hyvitysmaksun määräämisen edellytyksiä hankintayksikön kannalta osittain lievemiksi. Hyvitysmaksun voidaan tulkita olevan pääosin vahingonkorvauksen luonteista, mutta siihen liittyy myös piirteitä, joiden perusteella sitä voidaan pitää osin myös hallinnollisena sanktiona. Sanktion tuomitsemisessa on mahdollista soveltaa rikosoikeudellista ns. lievemmän lain periaatetta, jonka mukaisesti muutoksenhakutuomioistuimien saattaa lieventää rangaistusta, joka on tuomittu ankaramman lain voimassa ollessa, mutta jota on lievennetty muutoksenhaun ollessa vireillä. Koska hyvitysmaksu on luonteeltaan pääosin vahingonkorvauksen luonteinen, 5 momentissa selvennetään, ettei sen osalta sovelleta lievemmän lain periaatetta. Muutoin saatettaisiin joutua tilanteeseen, jossa markkinaoikeuden voimassa olevan lain mukaisesti tekemiä päätöksiä kumotaan muutoksenhakuvaiheessa vain mainitun tulkintaperiaatteen vuoksi.

2. Laki vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annetun lain muuttamisesta

Siirtymäsäännös. Säännöksen 4 momentissa viitataan hankintaoikaisun ja muutoksenhaun osalta hankintalain asianomaisiin säännöksiin. Momenttia esitetään täsmennettäväksi siten, että siinä käytetty terminologia on yhdenmukainen hankintalain kanssa.

3. Laki markkinaoikeuslain muuttamisesta

9 §. Pykälän 1 momenttiin esitetään tehtäväksi kilpailurajoituksista annettuun lakiin (480/1992) liittyvä täsmennys. Kilpailurajoituslaissa tarkoitettu asia voi tulla markkinaoikeuden käsitel-

täväksi myös esityksellä. Momenttia on täsmennyttävä siten, että yhden tuomarin kokoonpanoa voidaan käyttää myös tilanteessa, jossa esitys peruutetaan.

4. Laki joukkoliikennelain 43 ja 53 §:n muuttamisesta

43 ja 53 §. Uusi joukkoliikennelaki tuli voimaan 3.12.2009. Laissa tarkoitetuissa, EU:n palvelusopimusasetuksen mukaisiin palveluiden käyttöoikeussopimuksiin liittyvissä hankintapäätöksissä sovelletaan osittain hankintalain säännöksiä. Käyttöoikeussopimuksiin haetaan muutosta markkinaoikeudelta ja niihin sovelletaan hankintalaissa säädettyjä oikeussuojakeinoja.

Joukkoliikennelain hankintalakiin liittyvissä lainkohdissa olevat viittaukset voimassa olevaan hankintalakiin esitetään muutettavaksi vastaamaan uutta sääntelyä.

Aloite

Aloitteessa esitetään muutettavaksi 15 §:n 1 momentin 1 kohtaa. Muutosesitys vastaa tältä osin

hallituksen esitystä. Lakia ei voida saattaa laki-aloitteessa esitetyllä tavalla voimaan 1.1.2010 lukien. Talousvaliokunta ehdottaa, että lakialoite hylätään ja 1. lakiehdotuksen 15 § hyväksytään kokonaisuudessaan hallituksen esityksen pohjalta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että 1.—3. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset),

että hyväksytään uusi 4. lakiehdotus (Valiokunnan uusi lakiehdotus),

että lakialoite LA 93/2009 vp hylätään ja

että hyväksytään yksi lausuma (Valiokunnan lausumaehdotus).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

julkisista hankinnoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisista hankinnoista 30 päivänä maaliskuuta 2007 annetun lain (348/2007) 1 §:n 3 momentti, 15 §, 21 §:n 3 momentti, 35 §, 73 § ja sen edellä oleva luvun otsikko, 74 ja 75 §, 76 § ja sen edellä oleva luvun otsikko sekä 77—85 § sekä

lisätään muutetun 73, 76, 80 ja 84 §:n edelle uusi väliotsikko ja lakiin uusi 86—108 § sekä samalla siirretään nykyisen 76 §:n edellä oleva muutettu luvun otsikko muutetun 85 §:n edelle, nykyisen 85 §:n edellä oleva luvun otsikko lisätyn 108 §:n edelle, nykyinen 86 § uudeksi 109 §:ksi ja nykyinen 87 § uudeksi 110 §:ksi seuraavasti:

21 §

Tavara- ja palveluhankintoihin, palveluja koskeviin käyttöoikeussopimuksiin ja rakennusurakoihin sovellettavat säännökset

Kun liitteen B palveluhankinnat ylittävät 16 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun EU-kynnysarvon, niihin on lisäksi sovellettava, mitä 35 §:ssä säädetään jälki-ilmoitusvelvollisuudesta ja suora hankintojen ilmoittamisesta, 44—46 §:ssä teknisistä eritelmistä, ympäristöominaisuuksia koskevista teknisistä eritelmistä ja tarjoajan esittämästä näytöstä, 77 §:ssä odotusajasta, 78 §:ssä poikkeuksista odotusajan noudattamisesta sekä 79 §:ssä suora hankinnan ilmoittamisesta ja hankintasopimuksen tekemisestä.

35 §
(Kuten HE)

10 luku

Hankintaa koskevat päätökset, hankintasopimus, hankintaoikaisu ja hankinta-asiakirjojen julkisuus

Hankintaa koskevat päätökset ja tiedoksianto

73—75 §
(Kuten HE)*Hankintasopimus*76—79 §
(Kuten HE)*Hankintaoikaisu*

80 §

Hankintaoikaisun tekeminen

Hankintayksikkö voi itse poistaa virheellisen päätöksensä tai peruuttaa muun hankintamenettelyssä tehdyn ratkaisun, jolla on oikeudellisia

vaikutuksia ehdokkaiden tai tarjoajien asemaan, ja ratkaista asian uudelleen (*hankintaoikaisu*), jos päätös tai muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu perustuu lain soveltamisessa tapahtuneeseen virheeseen.

Päätöksen tai ratkaisun korjaaminen ei edellytä asianosaisen suostumusta. Päätöstä tai ratkaisua ei kuitenkaan voida korjata hankintaoikaisuna, jos hankintasopimus on tehty.

81 §

Hankintaoikaisun vireilletulo

Hankintayksikkö voi ottaa hankintaoikaisun käsiteltäväkseen omasta aloitteestaan tai asianosaisen vaatimuksesta. Hankintayksikön on ilmoitettava hankintaoikaisun vireilletulosta välittömästi niille, joita asia koskee.

Asianosaisen on esitettävä vaatimus 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Hankintayksikkö voi itse ottaa hankintapäätöksen tai ratkaisun korjattavakseen 60 päivän kuluessa siitä, kun hankintaoikaisun kohteena oleva päätös tai ratkaisu on tehty.

(3 mom. kuten HE)

82 §

Hankintaoikaisun käsittelyn vaikutus markkinaoikeuden käsittelyyn

(1 mom. kuten HE)

Jos korjattavaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun on haettu markkinaoikeudelta muutosta, asian käsiteltäväksi ottamisesta hankintaoikaisuna on ilmoitettava ja siinä tehty päätös on toimitettava markkinaoikeudelle. Hankintaoikaisua käsitellessään hankintayksikkö voi kieltää päätöksen tai ratkaisun täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi. Täytäntöönpanon kieltämisestä ja keskeyttämisestä on ilmoitettava markkinaoikeudelle, jos asiaan on haettu markkinaoikeudelta muutosta valittamalla.

Jos hankintayksikkö korjaa hankintapäätöksensä tai muun *ratkaisunsa* hankintaoikaisuna siten, että markkinaoikeudelle valituksen tehneellä ei ole enää oikeussuojan tarvetta eikä tarvetta saada perusteltua päätöstä, markkinaoikeus voi poistaa tällaisen asian käsittelystään antamatta pääasiasta ratkaisua.

83 §

Hankintaoikaisun soveltaminen muihin hankintoihin

Hankintaoikaisua sovelletaan myös sellaisen hankintayksikön päätöksen tai muun hankintamenettelyssä tehdyn *ratkaisun* korjaamiseen, johon ei muutoin sovelleta tätä lakia. Tällaisen hankintaoikaisun johdosta tehtävään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta markkinaoikeudelta.

*Hankinta-asiakirjojen julkisuus*84 §
(Kuten HE)

11 luku

Muutoksenhaku ja seuraamukset85 §
(Kuten HE)

86 §

Muutoksenhaun kohde

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella voidaan saattaa tässä laissa tarkoitettu hankintayksikön päätös tai hankintayksikön *muu* hankintamenettelyssä tehty *ratkaisu*, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

87 §

Muutoksenhakuaika

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Valitus markkinaoikeudelle on tehtävä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut *olennaisesti* puutteellinen.

(4 ja 5 mom. kuten HE)

88—97 §
(Kuten HE)

98 §

Seuraamusmaksu ja sopimuskauden lyhentäminen

(1—3 mom. kuten HE)

Edellä 3 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa sopimuskauden lyhentämisen edellytyksenä on lisäksi, että hankintayksikkö on tehnyt tämän lain vastaisen muun virheen, joka on vaikuttanut *muutoksenhakijan* mahdollisuuksiin saada hankintasopimus.

(5 mom. kuten HE)

99—105 §
(Kuten HE)

106 §

Päätösten täytäntöönpano

Markkinaoikeuden päätöstä, jolla markkinaoikeus on määrännyt 94 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetun seuraamuksen, on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää. Markkinaoikeuden päätös 94 §:n 1 momentin 4—7 kohdassa tarkoitetun seuraamuksen määräämisestä voidaan panna täytäntöön vain lainvoimaisen päätöksen nojalla. *Hankintapäätös, jota koskevan valituksen markkinaoikeus on hylännyt, voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää.*

(2 mom. kuten HE)

107 §
(Kuten HE)

12 luku

Erinäiset säännökset

108 §
(Kuten HE)

(1—3 mom. kuten HE)

Jos hankintamenettely on aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa ja hankintayksikön päätös tai *hankintamenettelyn muu ratkaisu*, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan, tehdään tämän lain tultua voimaan, hankintapäätökseen ja asian käsittelyyn markkinaoikeudessa

sovelletaan 2 momentista poiketen tämän lain 73, 80—93 ja 99—103 §:ää. Tämän lain säännöksiä seuraamuksen, uhkasakon ja oikeudenkäyntikulujen korvausvelvoitteiden kohdistamisesta sekä oikeudenkäyntikulujen määrittämisestä sovelletaan lisäksi markkinaoikeudessa tämän lain voimaantulon jälkeen vireille tuleviin hakemuksiin, jotka koskevat ennen tämän lain voimaantuloa tehtyjä hankintapäätöksiä.

Edellä 4 momentissa tarkoitettussa tilanteessa hyvitysmaksun määräämiseen markkinaoikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa sovelletaan hyvitysmaksun enimmäismäärää koskevaa 95 §:n 2 momenttia ja muutoin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita hyvitysmaksua koskevia säännöksiä. (Uusi)

(6 mom. kuten HE:n 5 mom.)

2.

Laki

vesi- ja energihuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vesi- ja energihuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista 30 päivänä maaliskuuta 2007 annetun lain (349/2007) 1 §:n 2 momentti, 10 §:n 2 momentti, 18 §:n 3 momentti, 23 § sekä 58 § ja sen edellä olevan luvun otsikko, 59—62 § sekä

lisätään muutetun 58 ja 61 §:n edelle uusi väliotsikko, lakiin uusi 63—68 § sekä uuden 65 ja 66 §:n edelle uusi väliotsikko sekä samalla siirretään muutetun 61 §:n edellä oleva luvun otsikko uuden 67 §:n edelle sekä nykyinen 63 § uudeksi 69 §:ksi ja nykyinen 64 § uudeksi 70 §:ksi seuraavasti:

1, 10, 18, 23, 58—68 §
(Kuten HE)

(1—3 mom. kuten HE)

Jos hankintamenettely on aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa ja hankintayksikön päätös tai *hankintamenettelyn muu ratkaisu*, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan, tehdään tämän lain tultua voimaan, hankintapäätökseen ja asian käsittelyyn markkinaoikeudessa

sovelletaan 2 momentista poiketen tämän lain 59, 65 ja 67 §:ää. Mainitussa 67 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä seuraamuksen, uhkasakon ja oikeudenkäyntikulujen korvausvelvoitteiden kohdistamisesta sekä oikeudenkäyntikulujen määrittämisestä sovelletaan lisäksi markkinaoikeudessa tämän lain voimaantulon jälkeen vireille tuleviin hakemuksiin, jotka koskevat ennen tämän lain voimaantuloa tehtyjä hankintapäätöksiä.

(5 mom. kuten HE)

3.

Laki

markkinaoikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun markkinaoikeuslain (1527/2001) 1 §:n 1 momentin 2 kohta, 9 §:n 1 momentti ja 10—12 §,
 kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 1173/2004 ja 9 §:n 1 momentti laissa 320/2004, seuraavasti:

1 §
 (Kuten HE)

9 §

Päätösvaltaisuus

Markkinaoikeuden lainoppinut jäsen voi yksin tehdä ratkaisun, jos valitus, *hakemus tai esitys* peruutetaan tai asia jätetään tutkimatta tai sil-lensä, sekä päättää täytäntöönpanosta ja asian valmistelussa tarpeellisista toimista. Lisäksi lainoppinut jäsen voi yksin päättää kilpailunra-

joituksista annetun lain 20 a §:ssä tarkoitetuista asioista. Markkinaoikeus on toimivaltainen ratkaisemaan tässä momentissa tarkoitetun asian myös kahden tai kolmen lainoppineen jäsenen kokoonpanossa.

10—12 §
 (Kuten HE)

Voimaantulosäännös
 (Kuten HE)

Valiokunnan uusi lakiehdotus

4.

Laki

joukkoliikennelain 43 ja 53 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä marraskuuta 2009 annetun joukkoliikennelain (869/2009) 43 § ja sen ot-sikko sekä 53 §:n 2 momentti seuraavasti:

43 §

Hankintaa koskevat päätökset ja asiakirjajulkisuutta koskevien säännösten soveltaminen

Hankintayksikön on tehtävä ehdokkaiden ja tarjoajien asemaan vaikuttavista ratkaisuksista sekä tarjousmenettelyn ratkaisusta kirjallinen päätös, joka on perusteltava. Päätöksestä tai siihen liittyvistä asiakirjoista on käytävä ilmi ratkaisuun olennaisesti vaikuttaneet seikat, joita ovat ainakin ehdokkaan, tarjoajan tai tarjouksen hylkäämisen perusteet sekä ne perusteet, joilla hyväksytyjen tarjousten vertailu on tehty. Päätöksestä tai siihen liittyvistä asiakirjoista on lisäksi käytävä ilmi, minkä ajan kuluessa hankintasopimus voidaan tehdä. Hankintaa koskevaan päätökseen sovelletaan lisäksi julkisista hankinnoista annetun lain 74 ja 75 §:ää.

Hankintaa koskevan päätöksen jälkeen toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä palvelusopimusasetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu julkisia palveluhankintoja koskeva sopimus. Sopimuksen pakollisesta sisällöstä säädetään mainitun asetuksen 4 artiklassa. Julkisia palveluhankintoja koskeva sopimus voidaan tehdä ja päätös panna täytäntöön aikaisintaan 21 päivän kuluessa siitä, kun tarjouskilpailuun osallistunut liikenteenharjoittaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja hakemusosoituksen tiedoksi. Sopimus voidaan kuitenkin tehdä tätä aikaisemminkin, jos sopimuksen tekeminen on ehdottoman välttämätöntä yleistä etua koskevista pakottavasta syystä tai toimivaltaisesta viranomaisesta riippumattomasta ennalta arvaamattomasta syystä. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos hankintasopimus tehdään ainoan hyväksyttävän tarjouksen tehneen liikenteenharjoittajan kanssa eikä tarjouskilpailussa ole jäljellä

muita tarjoajia tai ehdokkaita, joiden asemaan sopimuskumppanin valinta vaikuttaa.

Hankinta-asiakirjojen julkisuuteen sovelletaan julkisista hankinnoista annetun lain 84 §:n 1—3 momenttia.

53 §

Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku

Mitä julkisista hankinnoista annetun lain 80—82 §:ssä, 85 §:n 1 momentissa, 86 §:n 1 ja 2 momentissa, 87 §:n 1 ja 3 momentissa, 88, 89, 91 ja 92 §:ssä, 94 §:n 1 momentin johdantokappaleessa ja 1—4 kohdassa, 95 §:ssä, 99—102 §:ssä, 103 §:n 1 ja 2 momentissa, 105 §:ssä sekä 107 §:ssä säädetään oikeusturvakeinoista, sovelletaan hankinnan arvosta riippumatta tämän lain 36 §:n 1 momentissa tarkoitettussa hankinta-asiassa. Asian voi julkisista hankinnoista annetun lain 85 §:n 2 momentissa mainitun lisäksi saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi liikenne- ja viestintäministeriö yhteisön valvontamenettelyä koskevassa asiassa. Markkinaoikeuden päätöstä, jolla markkinaoikeus on määrännyt julkisista hankinnoista annetun lain 94 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetun seuraamuksen, on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää. Markkinaoikeuden päätös mainitun 94 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun seuraamuksen määräämisestä voidaan panna täytäntöön vain lainvoimaisen päätöksen nojalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että pienhankintojen oikeussuojakeinojen käyttöön liit-

tyvät mahdolliset tulkintaongelmat selvitetään ja ryhdytään tarvittaviin toimiin sääntelyn selkeyttämiseksi.

Helsingissä 2 päivänä maaliskuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd	Jouko Laxell /kok
vpj.	Antti Rantakangas /kesk	Marjo Matikainen-Kallström /kok
jäs.	Hannu Hoskonen /kesk	Petteri Orpo /kok
	Harri Jaskari /kok	Sirpa Paatero /sd
	Anne Kalmari /kesk	Oras Tynkkynen /vihr
	Matti Kangas /vas	Markku Uusipaavalniemi /kesk
	Toimi Kankaanniemi /kd	Ulla-Maj Wideroos /r.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi.